

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorvm

VD16 B 5530

Qvaestio. I. An malefici poßint animos ad amorem deflectere ac mouere,
vt lex Constantini hoc in loco innuit?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

mina, & agros vineasq; colit. Vnde in Sacris literis fructus dicuntur etiam opera manuum. Aggæi 2. cap. Percussi vos vento vrenti, & grandine omnia opera manuum vestrarum. Iob. 1. Opera manuum eius benedixisti, & possessio eius crevit in terra. Sternuntur autem munera diuina, & labores hominum, quando malefici cooperantibus Dæmonibus aut messem in herbis perdunt, aut iam flori propinquos segetes grandine, pruina, aut intempetivis imbribus lædunt; ne labores hominum debitum sortiantur effectum: aut grandinis lapidatione fructus iam colligendos excutiunt, vel etiam vineas vis maturefcntibus inutiles reddunt. Perduntur enim labores hominum, quando ferè integro anno homines laborarunt, omnem substantiam impenderunt, & cum fructus iam propemodum maturi impediuntur, ne suum effectum consequantur. Hæc circa literæ explicationem sufficiant.

QVÆSTIO. I.

An malefici possint animos ad amorem deflectere ac mouere, vt lex Constantini hoc in loco innuit?

IOANNES VVierus lib. 3. de præstigijs Dæmonum, cap. 38. fugillat Imperatorem in hac L. quod arte magica amorem conciliari fenserit.

In

In primis ex fidei principijs præsupponendum est, Diabolum non posse efficaciter cogere liberam hominis voluntatem ad peccatum, vt S. Thom. 1. 2. q. 80. arti. 2. & 3. ostendit. Mouetur autem homo indirectè à diabolo ad peccandum, qui tanquam potentior creatura, potest agere in materiam corporalem, & sic sensum vel interiorem vel exteriorem aliquando immutat: aut de nouo sensibile aliquod formando, aut formatum sensui obijciendo, aut spiritus & humores intus commouendo: Cùm autem summa sit coniunctio inter potentias sensitivas & rationales, motis sensitivis, indirectè mouentur rationales. Sic Diabolus, quando vult animum ad libidinem flectere, aut ad odium, mouet exteriorem hominem causis intrinsicis, deinde obiectum proponit sub ratione boni vel pulchri, vt ametur appetaturq;: aut sub ratione mali & deformis, vt efficiat hororem & odium, & hoc modo indirectè per modum persuadentis & proponentis obiectum vt appetendum, aut fugiendum, deflectit animum ad libidinem, aut odium: voluntas autem manet libera, licet aliquo modo trahatur, iuxta illud: Trahit sua quemque voluptas. His præmissis statuitur, Conclusio resolutoria.

Magi & malefici possunt animos pudicos ad libidinem & amorem flectere, & verissimè Constantinus imperator in d. l. attestatur.

L. 1 2 Hæc

Hæc est communis rectè sentientium Theologorum & Iurisperitorum doctrina. Probatur imprimis ex alijs ll. leges tradunt esse venena & pocula amatoria. L. 3. §. Adiectio. ff. ad L. Corneliam de Sicarijs: & ff. de pœnis. L. Si quis aliquid. §. Qui abortionis, aut amatorium poculum. Atq; has leges sequuntur Iurisperiti in d. ll. & alibi. Alberic. in Rubr. C. de hæretic. num. 6. Azo in hoc tit. de malef. & mathematic. Bonifac. de Vitalinis in tract. de maleficis. Godefrid. in præsentî L. Angelus ibid. rectissime admonet his verbis. Nota, per incantationem animum mulierum ad libidinem flecti, & ideò non truferis, cùm audis istas facturas fieri, quia veræ sunt. Paulus Grillandus de Sortilegijs q. 3. & q. 12. Oldradus de Ponte, in consil. 210. incip. Regularis habet traditio. Panormitan. in cap. In tabulis, de Sortilegijs num. 4. Ioannes ab Anania ibidem in Rubrica. Petrus Anchar. ibid. in c. Ex tuarum. Et in lib. 6. de hæret. cap. Accusatus. §. Sanè: Hostiens. in summa, de Magistris. §. Quam scientiam. Franciscus Squillacens. de fide Catholica, cap. 8. & alij alibi. Theologi sequuntur. S. Hieron. super Nahum 3. c. Attribuit maleficijs & incantationibus, quod faciant amare ea, quæ odisse debuerant: & detestari, quæ amare debebant. Idem Hieron. lib. 3. commen. in epi. ad Ephes. cap. 6. Sunt quidam Dæmones amoribus & amatorijs canticis seruietes. S. Thom. & Bona
uent.

uent. in 4. sent. d. 34. Petrus Paludan. ibid. Tur-
 recr. in 33. q. 1. c. Si per fortiaras. Doctores mal-
 lei maleficarum. i. part. q. 7. Alphons. Castren.
 lib. 2. de iusta heret. punitione, cap. 15. Michaël
 Medina lib. 2. de recta in Deum fide, cap. 7. &
 alij alibi. Ratio ducitur ex sacris literis, & ex-
 perientia. Dæmon, omnium rectè sentiētium
 iudicio, potest incendere hominem ad libidi-
 nem: Qua ratione dicitur spiritus fornicatio-
 nis, Osee 4. vt annotat Casian. collat. 7. cap. 32.
 Ergo non potest alienum esse à magis & male-
 ficis: quia hi Dæmonum potestate sua perfi-
 ciunt maleficia. Ad hanc materiam faciunt
 exempla, atq; illud in primis de S. Cypriano
 memorabile est. Cùm enim S. Iustina Antio-
 chix frequētaret Ecclesiam, visa est à quodam
 scholastico nomine Agladio, qui ob virginis
 pulchritudinem incidit in eius amorem, eam-
 que in vxorem petijt: quæ cùm omnibus ob
 eam causam aduentantibus diceret, quod
 Christo cœlesti sponso desponsata esset. Ira-
 tus cùm aliud medium non occurreret, abiit
 ad Cyprianum tum adhuc Magum, promit-
 tens ipsi duo tolenta auri, vt Iustinam malefi-
 cijscaperet: Cyprianus magicis artibus Dæ-
 monem accersit, & ait illi: amo virginem de
 Galilæa (Christiani enim tunc vocabantur
 Galilæi) potes ne ei persuadere & adducere
 mihi? Qui promisit ei dicens: Accipe hoc me-
 dicamentum, & sparge circa domum eius, &

ego superueniens paternum sensum ei ini-
ciam, & statim obediēt mihi. Cumque Cy-
prianus ita fecisset, sancta virgo tertia noctis
hora surgens ad orationem, sensit impetum
Dæmonis. Signauit itaque se, & domum suam
signo sanctæ Crucis, & Dæmonem in fugam
conuertit. Qui veniens ad Cyprianum confu-
sus, & cur virginem non adduxisset requisitus,
ait: Vidi quoddam signum Thau. Iterum Cy-
prianus arte magica alium Dæmonem fortio-
rem vocauit, & simili modo fecit, & similiter
eidem accidit. Tandem vocauit Dæmonem
superiorem, & ait illi: Quænam est vestra in-
firmitas? victa est ab vna virgine omnis vestra
virtus? Respondit Diabolus. Nunc adducam
tibi eam ad desiderium, tu tantum paratus sis.
Tunc Diabolus in specie virginis ad Iustinam
intrauit, & sedens super lectum eius, eandem
tentando dixit: Hodie missa sum à Christo ad
te, viuere tecum in castitate: Multum autem
te video vexatam ab abstinentia. Sancta autem
virgo dixit: merces autem multa, labor verò
modicus. Dixit ei Diabolus. Deus in Para-
diso benedixit Adam & Euam, dicens: Cres-
cite & multiplicamini. Si ergo in virginitate
manserimus, in iudicium incidemus, quia
verbum Dei contempnimus. Tum virgo tur-
bata surrexit, & per spiritum sensit: quis esset
qui ei loqueretur, signo crucis se signans: quo
facto Dæmon disparuit, & Cypriano confusus
appa-

apparuit. Qui dixit ei: & tu victus es, vt ceteri
 subiecti tui? Quomodo enim victi estis ab vna
 virgine Christiana? Dic mihi que sit virtus vi-
 ctoriæ eius. Qui respondit, dicere tibi non
 possum: quoddã vidi terribile signum Thau.
 Si autem virtutem huius signi vis cognoscere,
 iura mihi quod nunquam velis à me discede-
 re. Qui cum iurasset, ait illi. Vidi signum cruci-
 fixi, & Thau: & sicut cera à facie ignis fluxi.
 Cui dixit Cyprianus. Ergo crucifixus maior
 est? Qui respondit: etiam maior omnibus est:
 quia desertores Dei accipiunt ab eo senten-
 tiam ignis. Cyprianus autem ait: Festinabo
 igitur, vt amicus siam crucifixi, ne talem pœ-
 nam incurram. Diabolus respondit. Iurasti
 namq; mihi. Cyprianus ait: Contemno te, &
 omnes fumigantes virtutes tuas, meq; ipsum
 tibi denego, & me consignans dico: Gloriam
 tibi do Christe, & tu Dæmon recede à me.
 Abijt ergo Diabolus confusus. Cyprianus ve-
 ro errorem suum agnouit & propalauit, frau-
 demque & seductionem diutinam, libris ma-
 gicis in ignem coniectis, Vulcano dicauit: &
 peream Virginem, scilicet Iustinam, Christo
 pulcherrime desponsatus, sacraq; Christiano-
 rum complexus est, paulatim in presbyterum
 ordinatus, mox ad Episcopatum euectus, do-
 ctrina & conuersatione clarus, consummatæ
 virtuti martyrium adiunxit. Huius historiæ
 Nicepho. Calist. lib. 5. histor. Ecclesiast. cap. 27.

Gregorius Nazianzen. in orat. in laudem Cypriani martyris. Metaphrastes apud Lipomanum tom. 6. de vitis Sanctorum, & apud Surium tom. 5. in mense Septemb. meminere. Ad eundem scopum illustre est, quod narrat S. Gregor. lib. 1. Dialog. cap. 4. Eo (ait) tempore, quo malefici in hac sunt vrbe Romana deprehensi, Basilus (qui in magicis operibus primus fuit) in monachico habitu Valeriam fugiens petijt. Qui ad virum Reuerendissimum Castorium, Amirtinæ Ciuitatis Episcopum pergens, petijt ab eo, vt eum Equitio Abbati committeret, ac sanandum monasterio illius commendaret. Tunc ad monasterium venit Episcopus, secumq; Basilium monachum adduxit, & Equitium Dei famulum rogauit, vt eundem monachum in congregationem susciperet. Quem statim vir sanctus intuens, ait: Hunc quem mihi commendas, pater, ego non video monachum esse, sed diabolum. Cui ille respondit: occasionem quæris, ne debeas præstare quod peto. Ad quem mox Dei famulus dixit: Ego quidem hoc eum esse denuncio, quod video: ne tamen me nolle obedire existimes, facio quod iubes. Susceptus itaque in monasterio est. Post non multos verò dies idè Dei famulus, pro exhortandis ad desideria superna fidelibus, paulò longius à cella digressus est. Quo discedente contigit, vt in monasterio virginum, in quo eiusdem patris cura

vigi-

vigilabat, vna earum, quæ iuxta carnis huius putredinem speciosa videbatur, febricitare inciperet, & vehementer anxari, magnisq; vocibus cum stridore clamare: Modò moritura sum, nisi Basilius Monachus veniat, & ipse mihi per suę curationis studium salutem reddat. Sed in patris absentia accedere quispiam monachorum in congregationem virginum non audebat: Quanto minùs ille, qui nouus aduenerat, cuiusq; vita adhuc congregationi ignota erat. Missum repentè est, & Dei famulo Equitio nunciatum, quod sanctimonialis illa immensis febribus æstualet, & Basilij Monachi visitationem anxie quæreret: Quo audito vir sanctus dedignando subrisit: atq; ait. Nunquid nam dixi, quod diabolus est iste, non monachus? Ite, & eum de cella expellite: sanctus autem vir ancillam Dei monialem absens solo verbo curauit, ita vt neq; amplius febris laboraret, nec Basilium expeteret. Omnes autè monachi iussione patris sui implentes, eundem Basilium ex monasterio repulerunt. Qui repulsus dixit frequenter, se cellam Equitij magicis artibus in aëra suspendisse, nec tamen eius quempiam lædere potuisse. Basilius autè non post longum tempus in Romana vrbe, exardascente zelo Christiani populi, igne crematus est. Hæc ex Gregorio. Haud dissimile narrat B. Hieronymus in vita S. Hilarionis. Erat enim iuuenis Emporij Gazensis, qui vir-

ginem deperibat, id est, vehementer amabat. Qui cum frequenter tactu, iocis, nutibus, sibilis, & cæteris huiusmodi, quæ solent morituræ virginittatis esse principia, nihil profecisset, perrexit Memphim. Anno elapso magicis artibus instructus, ab AEsculapij vatibus redijt, & subter limen domus puellæ tormenta quædam verborum, & portetofas figuras sculptas in æris Cyprij lamina defodit, & ilicò amore insanire virgo, & amictu capitis abiecto, rotare crinem, stridere dentibus, inclamare nomé adolescentis: magnitudo quippe amoris eam in furorem verterat. Perducta ergo à parentibus in monasterium seni traditur, vlulante statim & confitente Dæmone. Vim sustinui, inuitus sum abductus: quàm bene Memphis somnijs homines deludebam? O cruces, O tormenta, quæ patior. Exire me cogis, & ligatus sub limine teneor. Non exeo, nisi me adolescens, qui tenet, dimiserit. Tunc senex: Grandis ait, fortitudo tua, qui licio & lamina strictus teneris. Dic, quare aususes ingredi puellam Dei? vt seruarem, inquit, eam virginem. Tu seruares proditor castitatis? Cur non potius in eum, qui te mittebat, es ingressus? vt quid, respondit, intrarè in eum, qui habebat collegam meum amoris Dæmonem? Noluit autem sanctus, antequam purgaret virginem, vel adolescentem, signa iubere perquiri, ne aut solitis incantationibus recessisse Dæmon videretur,

aut

aut ipse sermoni eius accommodasse fidem: afferens fallaces esse Dæmones, & ad simulandum esse callidos: & magis reddita sanitate increpuit virginem, cur fecisset talia, per quæ Dæmon intrare potuisset. Hæc ex Hieronymo. His accedunt Poëtæ & naturales, qui faciunt mentionem de Philtro & Hippomane. Ouid. lib. 2. de arte amandi.

Philtro nocent animis, vim q̄ furoris habent.

Et Propertius lib. 4. in lenam quandam.

*Consuluit striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes facta femina legit equæ.*

Iuuenalis Satyra 6.

*Hic magicos adfert cantus, hic Thessala vendit
Philtro, quibus valeant mentem vexare mariti.*

Hippomanes à doctis refertur inter veneficia amatoria, & est caruncula quædam, quæ in pulli equini frontè consurgit, quæ euulsa & in puluerem conuersa ad amorem concitandū dicitur efficacissima. De hoc Hippomane agunt Aristoteles de natura animalium lib. 6. cap. 22. Plinius lib. 8. histor. naturalis cap. 42. & Seruius lib. 3. Georgicorum in illud Vergilij.

*Hinc demum, Hippomanes vero quod nomine dicunt
Pastores.*

Dicitur

Dicit Aristoteles, quod Hippomanes peti-
tur & percipitur à veneficis mulierculis. Phil-
trum autem latinè dicitur amatorium. Vnde
Philtrum communiter vsurpatur pro genere
veneni, amorem & insaniam inferentis : & sic
tradunt frequētissimè hominem ad furorem
& insaniam concitare: & aliquando sequitur
mors. Quare Doctores quando agunt de pœ-
na propinantis poculum amatorium, diltin-
guunt, an sequatur mors, vel non. Vt infra q. 3.
Id tamen obseruandum est, quod licet quæ-
dam naturalia vim habeant ad accendendum
libidinem, & commouendum animos in ge-
nere : non tamen eis inest naturalis vis, vt in
hanc personam potius animus feratur, quàm
in illam: sed hoc contingit operatione Dæmo-
nis, qui cum mago aut malefico ex pacto con-
currit ad procurandum amorem in illa perso-
na, in cuius perniciem maleficus sua signa diri-
git. Tamen hoc etiam annotandum est, vt Mi-
chaél Medina loco citato tradit, quod est dif-
ferētia inter ea, veneficia amatoria, quæ à ver-
bis: & ea, quæ à potionibus, aut rebus descen-
dunt: quod priora minus sunt periculosa, vt
pote quæ tantum diabolica suggestione ima-
ginationem perturbent : Posteriora autem
præter hanc inuasionem, etiam corporali estro
libidinis vexent, & ita plerumque insania co-
mitetur.

QVAE.